

Zarządzenie Nr. 18
GENERALNEGO DYREKTORA
DRÓG KRAJOWYCH I AUTOSTRAD

z dnia 1 czerwca 2012 r.

w sprawie zasad ustalania i prowadzenia kilometrażu dróg krajowych

Na podstawie § 4 ust. 2 pkt 1 załącznika do zarządzenia Nr 16 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 16 czerwca 2008 r., w sprawie nadania Regulaminu Organizacyjnego Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (z późn. zm. ¹⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

W Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad wprowadza się do stosowania na drogach krajowych „Instrukcję ustalania i prowadzenia kilometrażu dróg krajowych” – stanowiącą załącznik do zarządzenia.

§ 2.

Traci moc zarządzenie Nr 14 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 27 października 2003 r. w sprawie zasad ustalania i prowadzenia kilometrażu dróg krajowych.

§ 3.

Zarządzenie wchodzi w życie z dniem podpisania.

p.o. GENERALNY DYREKTOR
DRÓG KRAJOWYCH I AUTOSTRAD

Lech Witecki

¹⁾ Zmiany Regulaminu Organizacyjnego zostały wprowadzone zarządzeniami Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad: Nr 9 z dnia 31 marca 2009 r., Nr 15 z dnia 29 kwietnia 2009 r., Nr 21 z dnia 1 czerwca 2009 r., Nr 26 z dnia 20 kwietnia 2010 r., Nr 60 z dnia 17 czerwca 2010 r., Nr 68 z dnia 30 czerwca 2010 r., Nr 9 z dnia 31 marca 2010 r., Nr 95 z dnia 28 października 2010 r., Nr 100 z dnia 12 listopada 2010 r., Nr 118 z dnia 30 grudnia 2010 r., Nr 13 z dnia 28 lutego 2011 r., Nr 24 z dnia 1 kwietnia 2011 r., Nr 38 z dnia 21 czerwca 2011 r., Nr 69 z dnia 22 listopada 2011 r., Nr 2 z dnia 5 stycznia 2012 r. oraz Nr 8 z dnia 29 lutego 2012 r.

Załącznik do Zarządzenia Nr 18.....
Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad
z dnia 1 CZERWCA.....2012 r.

INSTRUKCJA
USTALANIA I PROWADZENIA
KILOMETRAŻU DRÓG KRAJOWYCH

Spis treści

I. Wprowadzenie	2
II. Definicje.....	2
▪ <i>Droga</i>	<i>2</i>
▪ <i>Kilometraż globalny</i>	<i>2</i>
▪ <i>Kilometraż lokalny</i>	<i>2</i>
▪ <i>Wyróżnik literowy.....</i>	<i>3</i>
▪ <i>Punkt referencyjny.....</i>	<i>3</i>
▪ <i>Odcinek referencyjny.....</i>	<i>3</i>
▪ <i>Elementy Pasa Drogowego</i>	<i>3</i>
III. Ogólne zasady ustalania kilometrażu dróg krajowych.....	3
Rys. 1. Przykład prowadzenia kilometrażu DK Nr 8 w przypadku jej nieciągłości.....	4
IV. Zasady stosowania kilometrażu lokalnego na drogach krajowych	5
Zasady zakładania kilometrażu lokalnego	5
Rys. 2. Schemat zmiany przebiegu drogi krajowej Nr 7 w mieście	5
Rys. 3. Przykład prowadzenia kilometrażu lokalnego na dwóch obwodnicach zlokalizowanych w jednym ciągu drogowym	6
Rys. 4 Przykład oznakowania słupka prowadzącego – U1a na odcinku z przyjętym kilometrażem lokalnym	7
Rys. 5. Przykład słupka prowadzącego U1b wraz ze wzorem tabliczki z numerem drogi z wyróżnikiem literowym.....	7
V. Zasady wyznaczania kilometrażu w terenie w oparciu o system referencyjny.....	8
Rys. 6. Przykład prowadzenia domiaru odcinka referencyjnego kończącego się „niepełnym” hektometrem.	8
Rys. 7. Przykład prowadzenia domiaru odcinka referencyjnego zaczynającego się „niepełnym” hektometrem.	9
Rys. 8. Przykład prowadzenia domiaru odcinka referencyjnego kończącego się „niepełnym” hektometrem.	9
VI. Przykład prowadzenia i określania kilometrażu dróg publicznych na rondzie	10
Rys. 9. Przebieg kilometrażu na rondzie.	10

INSTRUKCJA USTALANIA I PROWADZENIA KILOMETRAŻU DRÓG KRAJOWYCH

I. Wprowadzenie

Niniejsze opracowanie zastępuje *Instrukcję ustalania i prowadzenia kilometrażu dróg* wprowadzoną do stosowania *Zarządzeniem nr 14 Generalnego Dyrektora Dróg Krajowych i Autostrad z dnia 27 października 2003 r. w sprawie zasad ustalania i prowadzenia kilometrażu dróg krajowych*. Wprowadzone w *Instrukcji* zmiany w szczególności dotyczą zmiany prowadzenia i pomiarów kilometrażu po drodze oraz sposobu oznakowania słupków prowadzących na odcinkach dróg z kilometrażem lokalnym.

Uwaga:

W niniejszej *Instrukcji* słowo „droga” każdorazowo oznacza drogę krajową.

II. Definicje

- 1) **Droga** – wydzielony pas terenu składający się z jezdni, chodnika, drogi dla pieszych lub drogi dla rowerów.
- 2) **Kilometraż globalny** – jest to kilometraż drogi (wyznaczony po osi drogi), liczony od początku tej drogi aż do jej końca na całym jej przebiegu. W postaci zgodnej z definicją występuje na drogach, dla których nie wprowadzony został kilometraż lokalny.
- 3) **Kilometraż lokalny** – jest to kilometraż występujący na odcinkach dróg krajowych:
 - a) których przebieg został zmieniony w wyniku zmiany kategorii dróg publicznych (zaliczenie do kategorii dróg krajowych odcinków dróg publicznych kategorii innej niż krajowa lub pozbawienie dróg krajowych ich dotychczasowej kategorii); początek i koniec drogi pozostały bez zmian,
 - b) nowo wybudowanych (np. obwodnica miasta lub miejscowości, odcinek ciągu autostrady, odcinek ciągu drogi ekspresowej),
 - c) w przypadku których została wykonana korekta trasy (wydłużenie lub skrócenie długości drogi), np. poprzez dokonanie przebudowy istniejącego ciągu drogowego lub korekty łuków.

- 4) **Wyróżnik literowy** – mała litera alfabetu poprzedzona numerem drogi krajowej, dotyczy przypadku drogi o kilometrażu lokalnym. Nie informuje o kolejności występowania odcinków na ciągu drogi (decyduje kilometraż globalny początku nowego odcinka drogi krajowej).
- 5) **Punkt referencyjny** – jest to wybrany na sieci dróg punkt charakterystyczny przyjęty jako punkt odniesienia dla lokalizowania informacji o drodze. Punkty charakterystyczne na drodze to m.in. początek i koniec odcinka drogi, miejsca krzyżowania się osi dróg publicznych, początki i końce drogowych obiektów mostowych.
- 6) **Odcinek referencyjny** – jest to pomierzony pod względem długości odcinek drogi, którego początek i koniec stanowią punkty referencyjne.
- 7) **Elementy Pasa Drogowego /EPD/** - to jezdnie zbierające – rozprowadzające, manewrowe, pasy technologiczne oraz drogi zbiorcze.

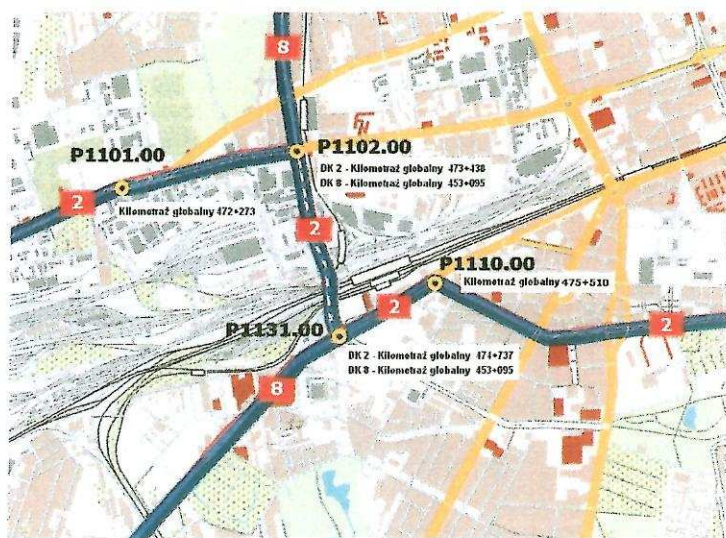
III. Ogólne zasady ustalania kilometrażu dróg krajowych

- 1) Zasady ustalania i prowadzenia kilometrażu dróg krajowych dotyczą zarówno odcinków dróg poza granicami administracyjnymi miast oraz w granicach administracyjnych miast, a także dróg krajowych klasy A i S w miastach na prawach powiatu.
- 2) Początek i koniec drogi stanowią:
 - a) granica państwa (określona punktem referencyjnym),
 - b) skrzyżowanie z inną drogą publiczną w rozumieniu ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych (Dz. U. z 2007 r. Nr 19, poz. 115, z późn. zm.¹⁾),
 - c) granica portu morskiego.
- 3) Kilometraż drogi ustalany jest po dokładnym określeniu jej przebiegu (z dokumentacji zawierającej wyniki z pomiarów powykonawczych lub pomiarów dodatkowych), łącznie z jej przejściem przez miasta i miejscowości.
- 4) Początkiem kilometrażu drogi jest punkt referencyjny na początku jej przebiegu, któremu zostaje nadany kilometraż początkowy równy 0+000 [km].

¹⁾ Zmiany wymienionej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 2007 r. Nr 23, poz. 136, Nr 192, poz. 1381, z 2008 r. Nr 54, poz. 326, Nr 218, poz. 1391, Nr 227, poz. 1505, z 2009 r. Nr 19, poz. 100 i 101, Nr 86, poz. 720, Nr 168, poz. 1323 z 2010 r. Nr 106, poz. 675, Nr 152, poz. 1018, Nr 225, poz. 1466, z 2011 r. Nr 5, poz. 13, Nr 159, poz. 945 oraz Nr 222, poz. 1321.

- 5) Kilometraż drogi ustalany jest w oparciu o pomiar długości odcinków referencyjnych. Miarą wzrostu kilometrażu jest długość kolejnego odcinka referencyjnego.
- 6) Kilometraż rośnie, zgodnie z ustalonym przebiegiem drogi, dla dróg znajdujących się w układzie pionowym – z północy na południe, a dla dróg w układzie poziomym – z zachodu na wschód.
Dopuszcza się wyjątki od tych zasad.
- 7) Kilometraż i długość drogi zawsze wyznaczane są w odniesieniu do osi drogi głównej zarówno dla dróg jednojezdniowych jak i wielojezdniowych.
- 8) W przypadku występowania wspólnych przebiegów dróg klas technicznych A i S z dowolnymi innymi drogami, ciągłość kilometrażu występuje na drodze o wyższej klasie technicznej, dla pozostałych przypadków ciągłość kilometrażu występuje na drodze o niższym numerze.

Na pozostałych drogach występuje „nieciągłość” kilometrażu na długości wspólnego przebiegu odcinka drogi, rys. 1.

Rys. 1. Przykład prowadzenia kilometrażu DK nr 8 w przypadku jej nieciągłości.

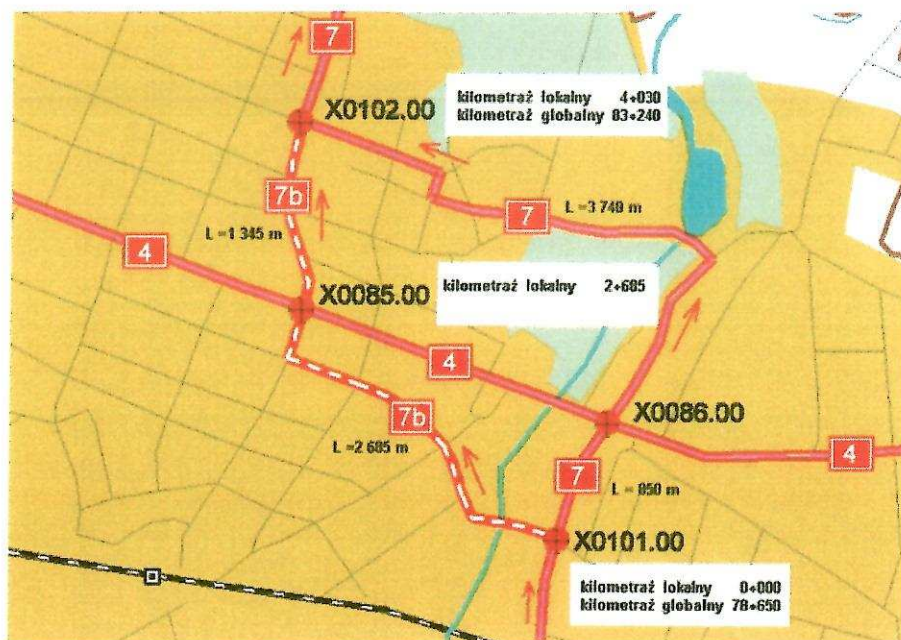
- 9) Długość drogi lub odcinka drogi określa się, jako sumę długości odcinków referencyjnych z kilometrażem globalnym oraz kilometrażem lokalnym należących do danego ciągu drogi krajowej i opatrzonych tym samym numerem.
- 10) Długość drogi lub odcinka drogi, w której przebiegu nie występują odcinki z kilometrażem lokalnym ani odcinki dróg krajowych będących w innym zarządzie niż Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad zwana dalej „GDDKiA” jest równa różnicy kilometrażu końca i początku drogi lub jej odcinka.

- 11) Dyrektor Oddziału GDDKiA zobowiązany jest do powiadomienia Dyrektora Departamentu Studiów w Centrali o zakończeniu wszystkich procesów inwestycyjnych dotyczących danej drogi w Oddziale.
- 12) Decyzje, dotyczące globalnego przekilometrywania dróg zarządzanych przez GDDKiA, podejmuje Dyrektor Departamentu Studiów w Centrali GDDKiA.

IV. Zasady stosowania kilometrażu lokalnego na drogach krajowych

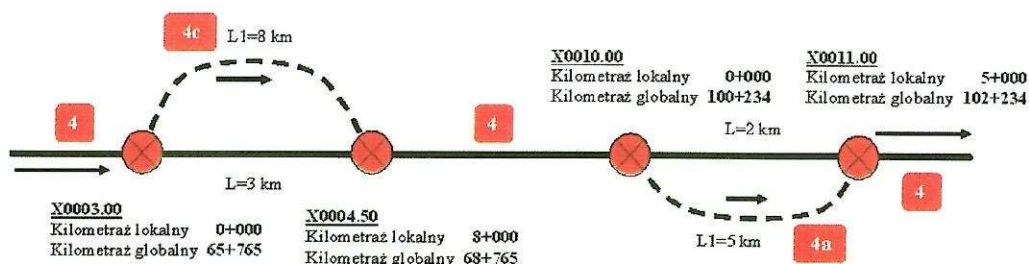
Zasady zakładania kilometrażu lokalnego

- 1) W przypadku wybudowania nowego odcinka drogi (np. obwodnicy miejscowości), bądź zmiany przebiegu istniejącej drogi lub korekty trasy (wydłużenie bądź skrócenie długości drogi) należy stosować kilometraż lokalny. Do numeru drogi na odcinku z kilometrażem lokalnym dodaje się wyróżnik literowy.
- 2) Występowanie kilometrażu lokalnego ma również zastosowanie w przypadku zmian przebiegów dróg krajowych na terenie miast w związku z jednokierunkową organizacją ruchu (przebieg dróg innymi ciągami ulic przy przeciwnych kierunkach ruchu).

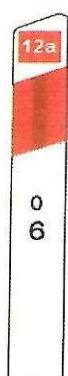
Rys. 2. Schemat zmiany przebiegu drogi krajowej nr 7 w mieście.

- 3) Wprowadzenie kilometrażu lokalnego jest konieczne ze względu na istnienie kilometrażu globalnego; pozwala zapobiec konieczności każdorazowej zmiany kilometrażu globalnego na sieci dróg krajowych i służy jako system odniesienia dla nowego odcinka drogi w terenie.
- 4) Każdy nowo wybudowany odcinek drogi krajowej powinien zaczynać i kończyć się punktem referencyjnym. Punkty takie otrzymują wówczas podwójny kilometraż, wynikający z kilometrażu globalnego dotychczasowego przebiegu drogi krajowej oraz z kilometrażu lokalnego nowego odcinka drogi.
- 5) Kilometraż lokalny rozpoczyna się od kilometra 0+000 i prowadzony jest zgodnie z kierunkiem przebiegu drogi, rys. 3.

Rys.3. Przykład prowadzenia kilometrażu lokalnego na dwóch obwodnicach zlokalizowanych w jednym ciągu drogowym.

- 6) Z kilometrażem lokalnym powinna być zgodna dokumentacja powykonawcza.
- 7) Projekt organizacji ruchu powinien być spójny z kilometrażem lokalnym.
- 8) Początkiem i końcem odcinka drogi z kilometrażem lokalnym nie zawsze jest skrzyżowanie z drogą. Początek i koniec wyżej wymienionego odcinka drogi mogą stanowić włączenie i wyłączenie drogi, dla której ustala się powyższy kilometraż.
- 9) Lokalizacja zdarzeń na drogach z kilometrażem lokalnym powinna być oparta o kilometraż lokalny.
- 10) Kilometraż lokalny musi być wyniesiony w teren. Informacja na słupkach kilometrowych i hektometrowych powinna zawierać wartość kilometrażu lokalnego oraz niepowtarzalny dla danego ciągu drogi numer drogi z wyróżnikiem literowym określający odcinek o kilometrażu lokalnym, rys.4.

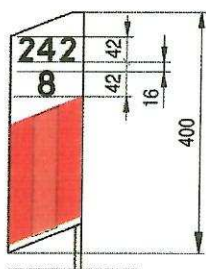

Legenda

- 12a - numer drogi z wyróżnikiem literowym
- 0 - kilometr
- 6 - hektometr

Rys.4. Przykład oznakowania słupka prowadzącego – U1a na odcinku z przyjętym kilometrażem lokalnym.

W przypadku braku możliwości zastosowania w terenie słupka prowadzącego U1a, należy wynieść słupek prowadzący U1b, rys.5.

Legenda

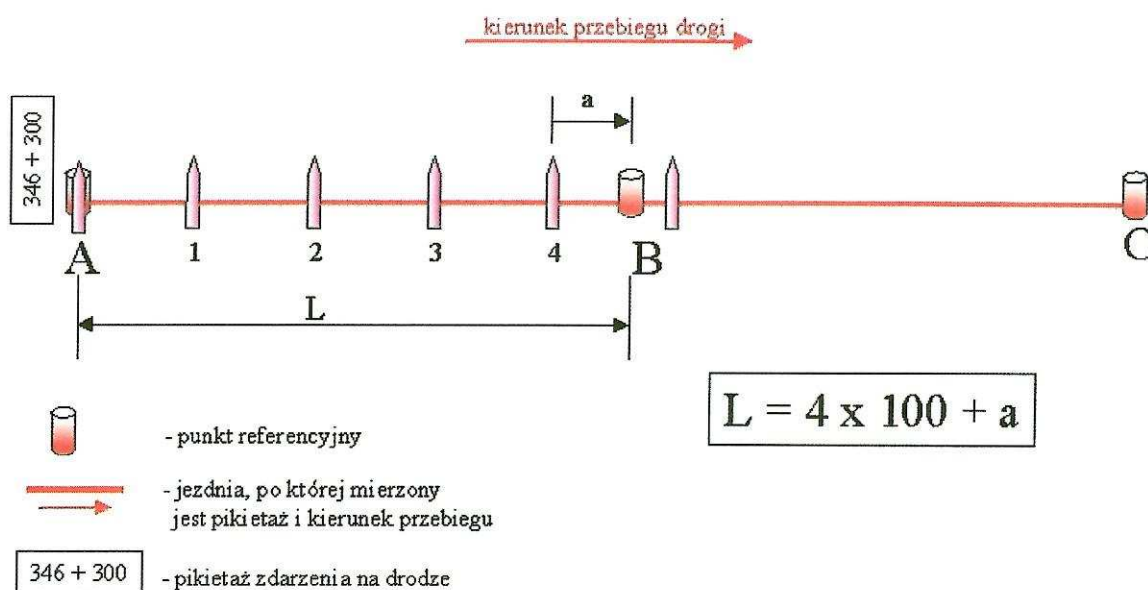
- 242 - kilometr
- 8 - hektometr
- 12a - numer drogi z wyróżnikiem literowym

Rys. 5. Przykład słupka prowadzącego U1b wraz z numerem drogi z wyróżnikiem literowym.

- 11) Zasady ustalania i prowadzenia kilometrażu lokalnego mają zastosowanie w przypadku Elementów Pasa Drogowego (EPD) (między innymi: jezdni zbierająco – rozprowadzających oraz manewrowych, pasów technologicznych, dróg zbiorczych) z zastrzeżeniem, że dla jezdni zbierająco – rozprowadzających można odstąpić od zasady zawartej w pkt 5 i przyjąć jako kilometraż lokalny kilometraż globalny drogi głównej.
- 12) Kody punktów i odcinków referencyjnych o lokalnych kilometrażach nadaje Dyrektor Departamentu Studiów GDDKiA, na wniosek Dyrektora Oddziału GDDKiA.

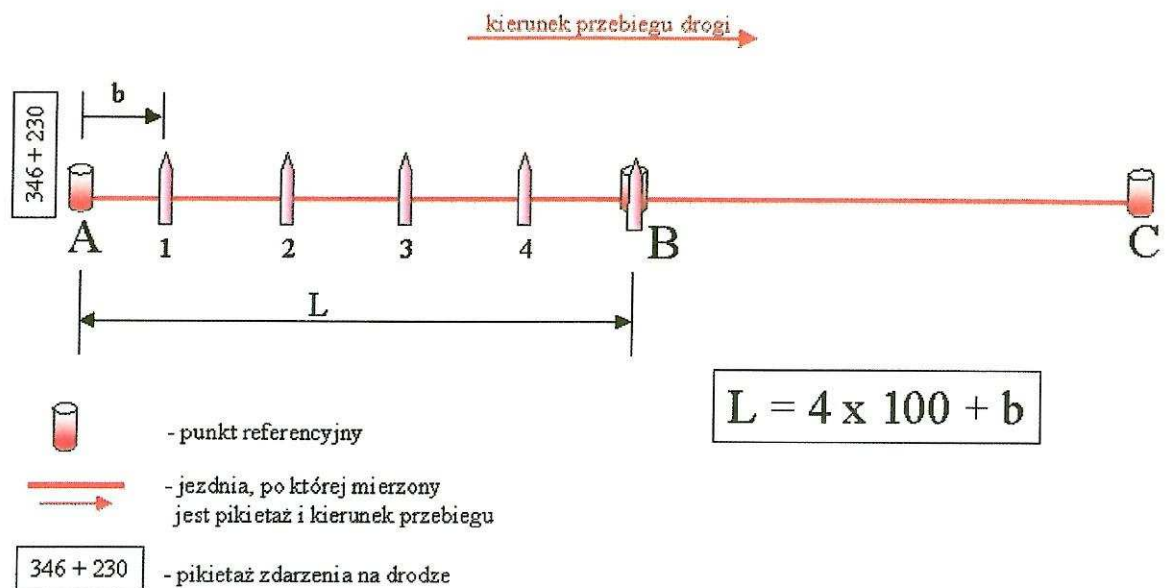
V. Zasady wyznaczania kilometrażu w terenie w oparciu o system referencyjny

- 1) Na każdym odcinku referencyjnym należy wyznaczyć punkty hektometrowe.
- 2) W przypadku, gdy kilometraż punktu referencyjnego nie jest pełnym hektometrem, należy dokonać domiaru ostatniego punktu hektometrowego do końcowego punktu referencyjnego kilometrowanego odcinka.

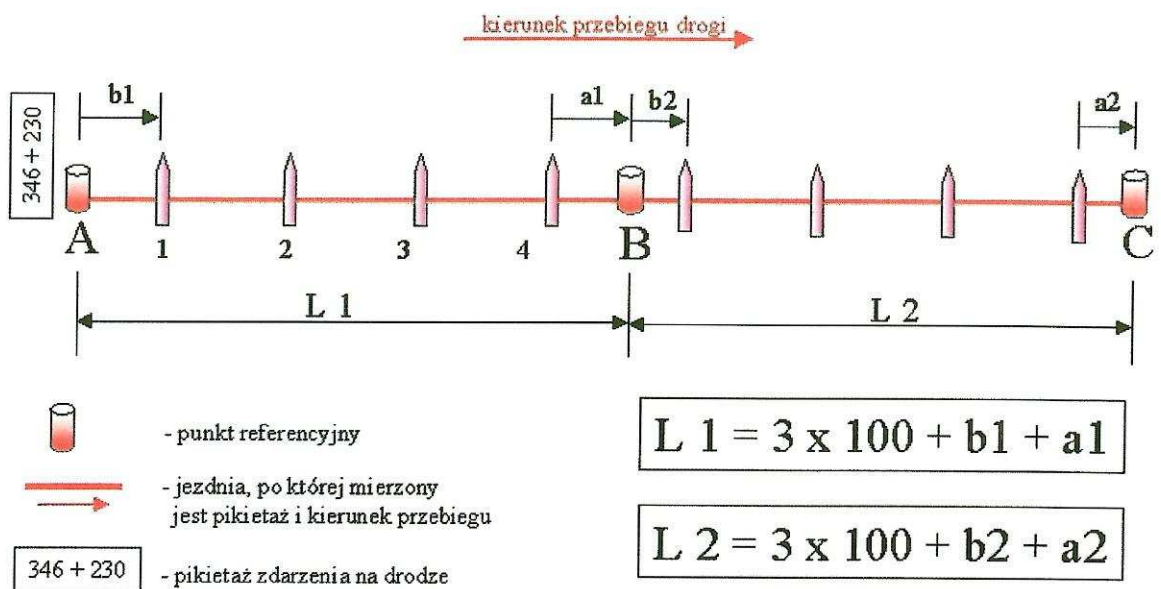
Rys.6. Przykład prowadzenia domiaru odcinka referencyjnego kończącego się „niepełnym” hektometrem.

- 3) W przypadku, gdy odcinek referencyjny zaczyna się „niepełnym” hektometrem, należy dokonać domiaru pierwszego punktu hektometrowego na tym odcinku do początkowego punktu referencyjnego odcinka referencyjnego.

Rys.7. Przykład prowadzenia domiaru odcinka referencyjnego zaczynającego się „niepełnym” hektometrem.

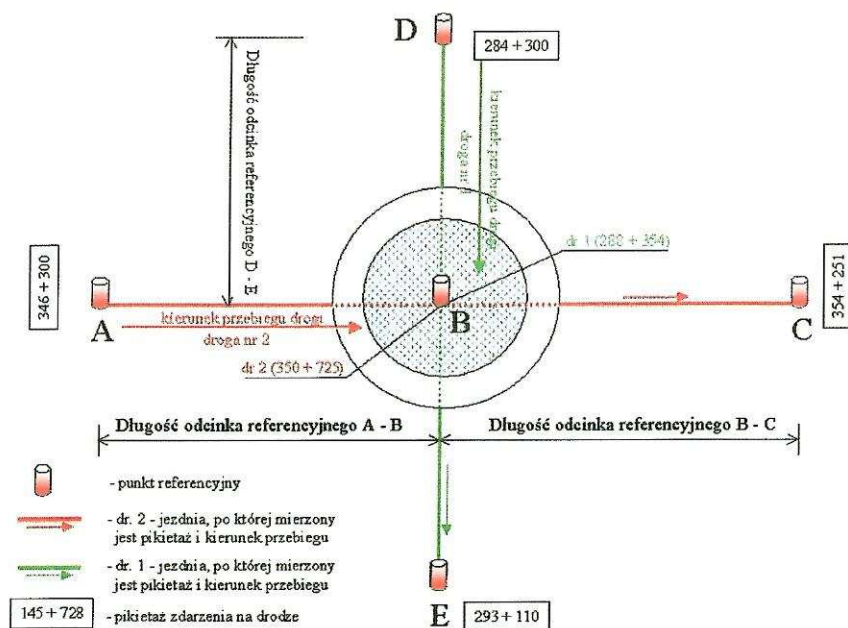
- 4) W przypadku, gdy odcinek referencyjny zaczyna się i kończy „niepełnym” hektometrem, należy dokonać domiaru pierwszego punktu hektometrowego na tym odcinku do początkowego punktu referencyjnego i ostatniego punktu hektometrowego do końcowego punktu referencyjnego kilometrowanego odcinka.

Rys.8. Przykład prowadzenia domiaru odcinka referencyjnego zaczynającego i kończącego się „niepełnym” hektometrem.

- 5) Suma pełnych hektometrów i domiarów na odcinku referencyjnym powinna być równa jego długości.

VI. Przykład prowadzenia i określania kilometrażu dróg publicznych na rondzie

Rys. 9. Przebieg kilometrażu na rondzie.